

Juryrapport Willem Oorebeek Oeuvreprijs Fonds BKVB Beeldende kunst

Het werk van beeldend kunstenaar Willem Oorebeek plaatst vraagtekens bij de visuele retoriek en de visuele signatuur, waar de cultuur vandaag zo sterk van doortrokken is. Door de dialectiek van zichtbaarheid en onzichtbaarheid tot uitgangspunt van zijn werk te maken, legt hij zichzelf – en zijn publiek – soms flinke obstakels in de weg. Maar de fijnzinnigheid en de humor voorkomen dat het bij een droge operatie blijft.

Willem Oorebeek werkt sinds het begin van de jaren '70 aan een consistent oeuvre, dat grotendeels uit grafische elementen is opgebouwd. In zijn werk reageert hij op de omloopsnelheid van beelden uit de media, de kunst en de commerciële beeldcultuur. Deze beelden filtert hij met grote zorgvuldigheid, om ze vervolgens weer te vermenigvuldigen en in de openbaarheid te brengen, maar zonder hun primaire retorische betekenis. Bestaande beeldfragmenten geeft hij een nieuwe plaats door ze te hergroeperen en met druktechnieken te bewerken. De technische conditie van de kunst, de conditie van reproduceerbaarheid, verdisconteert hij en maakt hij rechtstreeks zichtbaar in zijn werk. Ook zijn eigen oeuvre onderwerpt hij aan dit proces, door ouder werk van nieuwe lagen te voorzien. Willem Oorebeek herneemt tekst- en beeldpagina's uit oudere catalogi van Willem Oorebeek; hij reproduceert ze, drukt ze over elkaar heen en maakt daar een nieuwe publicatie uit. Zo wordt de grafische representatie van het werk onderdeel van zijn artistieke stofwisseling. De hiërarchie tussen de beelden verandert daarbij voortdurend. Het zijn lege hulzen die steeds weer opnieuw met volheid gevuld kunnen worden, al naar gelang de context. Het werk zit bovendien vol surreële grappen en woordspelingen, waarbij hij woorden en frasen inzet om hun iconische aspect.

Oorebeeks werk heeft een tijdloze kracht, een kracht die hij met zijn kopieergedrag zelf ook altijd weer ontkent. Daarmee komt de kern van het werk in zicht: Oorebeeks oeuvre draait om de opschorting van het auteurschap in het tijdperk van de technische reproduceerbaarheid. In de traditie van conceptuele kunstenaars als Marcel Broodthaers spreekt uit zijn werk een verlangen naar een intellectuele, beschouwelijke manier om naar kunst te kijken en het kunstenaarschap verder te brengen. Al voordat deze termen in de mode raakten, reflecteerde Oorebeek in zijn werk op begrippen als context, openbaarheid en beeldcultuur, en zocht hij naar manieren om deze begrippen open te breken. Hij stelt relevante vragen en trekt daar uiterste consequenties uit. In een tijd waarin kunstenaars zich cultureel en maatschappelijk menen te moeten manifesteren, positioneert Oorebeek zich door juist voor de onzichtbaarheid te kiezen. Hij ondermijnt de beeldindustrie met grafische middelen: wie anders dan hij zal vier drukgangen kleur gebruiken om een volkomen *zwarte* pagina te drukken?

De laatste jaren maakt Oorebeek vooral *Black Outs*, waarbij hij bestaande affiches en ander drukwerk op zijn lithopers legt en onder een laag zwarte drukinkt bedekt. Zo poogt hij het beeld te redden, juist door het teniet te doen. De ervaring van deze werken is bijzonder, alsof je op je knieën aan de rand van een olieput zit en in de diepte kijkt. Je ziet het beeld alleen indirect, als een schaduw of een mentaal nabeeld. Net als in zijn eerdere werk onderneemt Oorebeek met de *Black Outs* een dialectische operatie die de overdadige beeldcultuur enerzijds bestrijdt en er anderzijds redding en diepte in zoekt. Hij vaccineert het beeld tegen de corrosie van het visuele.

Voordat de indruk wordt gewekt dat Oorebeek als kunstenaar totaal onzichtbaar is, brengt de jury graag een aantal tentoonstellingen in herinnering die nog bij velen op het netvlies gebrand zullen staan, zoals de tentoonstelling *Muren* in Museum Boymans van Beuningen (1996) en zijn deelname aan de Biënnale van Venetië in 1997. Daarna volgden nog een aanzienlijke rij tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Ook maakte Oorebeek een aantal werken in de openbare ruimte, zoals de rasterpatronen die hij aanbracht op de gevel van het woongebouw *Hoop, Liefde en Fortuin* van architect Rudy Uytenhaak.

Bovendien wil de jury nog noemen dat Oorebeek veel kunstenaars heeft beïnvloed door jarenlang les te geven aan de Jan van Eyckacademie, de Ateliers en de Hochschule der Kunste in Hamburg. Waar dat mogelijk is betreft hij bovendien jongere kunstenaars bij tentoonstellingen en projecten.

Alles bij elkaar vormt het werk van Willem Oorebeek een oeuvre dat een steeds langere staart van gereproduceerd materiaal met zich meedraagt. De jury is verheugd dat zij dit intelligente oeuvre met een Oeuvreprijs kan bekronen.

December 2009

Commissie Oeuvreprijs Fonds BKVB Beeldende kunst

Edwin Jacobs

Barbara Visser

Camiel van Winkel

Lex ter Braak, voorzitter